

Фонд Р-3567
Опис 1
Справа 179
ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ
Тернопільської області

Архів з бірому
Горьківсько-Горькопавлівська округа ОУЧ

ПАПКА

для 179

паперів

Судіцька г. „Горьківська „Повинна революційна
революційна“ (1944р.)

Лашинський

20 р.

Крайні дати: 1944р.

Кількість документів: 1

Кількість аркушів: 10

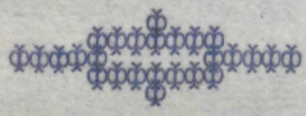
Зберігати: постійно

ДЕРЖАВНИЙ АРХІВ
Тернопільської області
Фонд Р-3567
Опис 1
Справа 179

И
Я. Сукіль

ПОВИЩИТИ РЕВОЛЮЦІЙНУ
ЧУЙНІСТЬ

Я. С у к і л ь

Я.Сукіль

ПОВИЩИТИ РЕВОЛЮЦІЙНУ ПИЛЬНІСТЬ

1. Наша боротьба і революційна чуйність.

Український народ веде сьогодні рішучу боротьбу за живий існування української нації. Проти нас — українських революціонерів, стоїть сьогодні одна з найбільших держав світа — ССРСР, з цілим своїм могутнім державним апаратом, з міліоновим НКВД і НКГБ. Уже третій рік більшовицької окупації на теренах Західної України і ми можемо з гордістю сказати, що успіхи більшовиків в боротьбі проти нас не є значні — підпілля існує до сьогодні і далі веде свою рішучу боротьбу проти окупанта. Це, що ми Донуємо і є нашою перемогою.

Ми потрапили доказати громадянину ССРСР, що боротьба з НКВД і НКГБ є можливою навіть, що більше може проходити з успіхом. Сьогодні цей громадянин, що кілька років тому вірив, що НКВД є всезнайком і потрапить знищити кожного, хто навіть в думці виступає проти Советського Союзу, тепер той громадянин переконався, що так не є. Міт необхідності НКВД розвіявся.

Оцінюючи наші втрати за час другої більшовицької окупації можемо сказати, що втрати, які ми до сьогодні понесли, є не так вислідом сили ворога і нашого невміння боротися, як вислідом агентурної роботи НКВД та слабості людей, які були в наших рядах або стояли близько нас.

В цьому короткому нарисі роботи НКВД буде звернено увагу на методи НКГБ, а зокрема на внутрішньо-розкладову роботу агентури. Викривати агентів, які ведуть внутрішню-розкладову роботу допомагає нам загострена революційна чуйність /пильність/, яка є могутнім засобом нашої національно-революційної боротьби.

Нам треба звертати увагу на поступки, поведінку і слова своїх друзів по революції, членів ОУН

і УПА, а також всього населення; ми повинні підмічувати те все, що в їхній діяльності є добре, а викривати те, що нам шкодить, і, або самому змістя виправляти їхні похибки або допов- відати про них своїм провідникам чи органам СВ. Багато проступків, які сьогодні виринуть атіо шкодять нашій справі, не є, як хтось думає випадком, а є безпосередньо чи посередньою ро- ім ботою ворожої агентури. І якщо революційна чуйність має нам допомогти викривати це язву, і якщо одиноко має можливість нас знищити, а яка - ошнаю знищить, якщо в нас не буде революційної чуйності і конспіративності.

2. НКВД і агентура.

Як вже було згадано, роботу проти нас дору- чив советський уряд своїм органам НКВД і НКГБ. Зокрема НКГБ є покликане знищити ОУН і УПА. НКГБ є свідомо, що знищити нас прямою оборо- бою воно не зможе і тому бореться з нами при помочі агентури.

Агентура складається з людей, які мають якесь відношення до нашого руху. Вони в основному складаються з двох груп людей, по відношенні до підпілля. Перша група - це агенти внутріш- ники, які є членами нашого підпілля і діють в нашому нутрі. Вони для нас найближче грізні. Друга група - це агенти-повідомлявачі, які не є членами підпілля, але можуть бачити і заобсер- вувати щонебудь з нашого життя. В щоденному житті наш народ називає агентів-внутрішників провакаторами, а агентів-повідомлявачів сексо- тами /сексот - скорочення від слова "секрет- ний сотрутник"/, хоч ці назви не є зовсім пра- вильні.

Характерне для кожного агента, чи то внутріш- ника чи повідомлявача, що: 1/ його мусіли завер- бувати і зобов'язати до співпраці з НКГБ і

2/ він мусить вдержати контакт з цим органом так чи інакше.

3. Вербування агентів. од злугодії тнеіе

Для цього, щоб агента звербувати, треба, щоб він зустрівся в якийсь спосіб з органами НКВД чи НКГБ, або з людьми, яким ці органи дозволили чи доручили вербувати людей до агентурної сітки.

Вербування проходить найчастіше через арештування даної людини. На допиті в тюрмі її заомлюють і вона зобов'язується співпрацювати з органами НКВД; її опісля випускають і дають легенду. Легенда має завдання забезпечити агентів позиції в ОУН чи УПА. Агент оповідає, що він викрутився, втік, або викупився. Так найчастіше вербують агентів-повідомлячів.

Часом вербують когось з родини арештованого, обіцяють його звільнити, якщо інший член родини зобов'язеться співпрацювати з НКВД. Вербування на повідомлячів советських службовців проходить без арештування за таким принципом: "ви є

советська людина, вам советська влада дає працю і тому ви мусите співпрацювати з органами советської влади з НКГБ. Вербують агентів споміж тих, що вертаються з Німеччини, з Червоної Армії, з концернів, з Сибіру та інш.

Вербування агентів-внутрішників є більш прецизійне, бо такий звільнений, так чи інакше з тюрми в наших рядах довіри вже немає. Тому НКГБ натискає на родину, чи її дівчину підпільника в різний спосіб /арештування, вивіз, погрози, биття, обіцянки грошей з т.п./ і примушує їх завербувати його до агентурної роботи. Нпр. батькові доручують вербувати сина, мовляв; "завадіть роботу нічого не вийде, нашу родину вивезуть, арештують, а так ти будеш жити, ми лишимося в селі, лістанеш гроші, а про цю роботу і так ніхто не буде знати".

Буває і так, що НКГБ вже має в наших рядах агента-внутрішника і цей даліше вже сам поширює внутрішньо-агентурну сітку. Нпр. роївовий, агент підступає до стрільця і каже йому: "з нашої боротьби нічого не вийде, Советський Союз побігли і своє життя можеш врятувати тільки будучи агентом; от я є агентом, чотовий є агентом / хоч це неправда/, про це і так ніхто не знає і не буде знати. А як не схочеш бути агентом, то я тебе так застрілю, що нікто не довідається".

Трапляється, що в підпіллі находяться без причини ті, які вертаються з Німеччини, чи з Червоної Армії. На них треба звернути особливу увагу. Таких людей не треба і не вільно втягати в підпілля. Особливо чутним треба бути по відношенню до людей, які колинебудь були більшовиками арештовані від 1939-41рр, або від 1944 р. по сьогодні.

4. Як контактуються агенти.
Ті агенти-повідомлювачі, які є советськими службовцями, відносять свої агентурні повідомлення своїм начальникам по урядах. Ті, які не є службовцями, мусять відносити до району або віддавати їх через спеціальних агентів-резидентів, які живуть на селі або в місті, і самі от звичайно не ведуть прямої агентурної роботи. Повідомлення до резидента не завжди відносять а агент особисто, а часто посилає когось зі своєї родини. Агент-внутрішник передає письмові повідомлення на спеціальних зустрічах зі старшинами НКГБ, або через когось зі своєї родини, або врешті через спеціальних агентів-повідомлювачів.

5. Як агент розкладає підцилля внаутрі.

Кожний агент, крім конкретних завдань зв'язаних з тереном і з людьми, коло яких він працює, дістає ще загальні завдання які мають на цілі вводити в наші ряди нездорові думки і шкодити нам морально. Ці завдання є спільні для всіх агентів на цілому терені дії УПА і ОУН. Що поширює агент:

- а/ Безвиглядність революційної боротьби,
- б/ відвертня симпатії населення від революційного руху,
- в/ Намови здаватися і легалізуватися,
- г/ намови йти з повинною,
- д/ підривання активності і рішучості в боротьбі з ворогом,
- е/ слабкість агентури, або її неіснування,
- ж/ про роботу СБ,
- з/ недовір'я до провідних кадрів,
- 4/ невиконання наказів і їх перекручування.

а/ Безвиглядність революційної боротьби. Головним завданням агентів є ширити думки про безвиглядність нашої боротьби. Вони переконують підцилляників і населення, що Советський Союз не-побідимий, що на ніяку війну не заноситься. Го-ворять: "Советський Союз сьогодні найбільша імперія на світі він побідив найбільшу мілітар-ну потугу Німеччину. Його засоби в матеріалі і в людях є необмежені. Про війну з аліянтами сьогодні не приходиться й говорити. Всі вони в нашім країні згодні, чого доказом хочой московська конференція в грудні 1945р. Тому не мине й кіль-ка місяців як наше підцилля буде знищене. Ви-гляду для нас не має ніякого". Таким способом агент заомлює у слаболухів і підготовляє їх до зради. Врешті говорить дальше агент якщо советів ніхто не буде зачіпати, вони будуть краще стави-тися до українців, не будуть накладати таких високих податків,

не.буде.вивозів,добравні.колгоспів. »R. 5

б/ Відвертання симпатія населення від революційного руху. Більшовики ведуть свідоому брехливу пропаганду, що ми бандити, що ми рабуємо і мордуємо невинне українське населення, що ми банда куркулів і кулаків, які заважають лише жити людям на селі.

Агент має завдання дати ці пропаганді фактичний підклад, дати факти, що підтверджували б дані ширення більшовицькою пропагандою. Агенти несправедливо побивають в нічому невинних людей, вони під загрозами вимагають в населення всіляких вибагливих харчів, вони проти доручень Проводу знищують малих дітей, стариків та чесних громадян. Агент залюбки присвоєє собі або своїй родині речі, які йому в підпільні зайві: а все це на те, щоби підорвати довіру населення до революційного руху і представити підпілля як кучку бандитів.

Інший агент старається витворити вражіння серед населення, що ми є куркулі і багатії і в нашій роботі на терені села спираємося виключно на багатіях. І знов все на те, щоб створити пропаганду в одноцілості поставі населення. Українські революціонери є борці на волю цілого українського народу, а не за волю однієї його частини і хто приписує ОУН хибну політику піддержки куркулів проти бідняків, або хто сам таку політику проводить, тоє більшовицьким агентом.

в/ Намови здаватися і чегалізуватися. Сьогодні по двох роках підпільної боротьби з НКГБ мусимо сказати, що воно знає вже в кожному селі про всіх людей, які з даного села криються, і знає чи вони криються в рілному селі, чи їх в цьому селі нема. Мимо цього є ще тепер багато людей, які говорять, що НКГБ є дурне, що воно нічого не знає, або знає дуже мало.

ачим воно кінчилося. По знищенні визвольного
вруку їх розстрілювалимо за сідлами в Сибірі, і
- жом же завдання на тепер - якнайбільше зменшит
- оти наші сили в підпіллі, захопити хоч частину
в підпілляників в тім з. повиню, бо легальників лег-
- а такої знищити, далеко легше ніж підпілляників. Але
- треба бажати примирів в тамтих визвольних зма-
- мотаннях, вже тепер багато викине подекуди арешту-
- ють тих, які до нас зголосилися. Шойно по збен-
- етуальному знищенні нашого руху, вони будуть
- а розплачуватися з всією масою колишніх підпі-
- льяників, якімі, так вони ніколи довіряти, не
будуть.

д. т. і. кімш

Під/підривання активності і рішучості в бо-
- одроть біз ворогом. Всьогоднішній боротьбі ми
нвмусимовбути, особливонактивні і рішучі. Борег
і добрознає наскільки гартісні ці прикметні
а тому то мучочення видити та їх руками своїх агентів.
- жом о Найчастіше виглядає так: агент в розмо-
- а вах говорить, що якщо зловлять підпілляника
- до без зброї, то йому буде легко виправдатися од
- ус перед НКРБ, але, як знайдуть коло нього зброю,
тоді, справа далеко гірша. Нації підставі на-
- надмовляють до цього, щоб вразі закінчення не ко-
- атудристиали з зброєю і не відбигатися, аховати
- і зброю. Кажуть, і з тією в криївку без зброї.
і ж, ж Намовляють також підпілляників держати в
і їм виключно своїх сіл, бо зловленому в рідному
- і селі легше викрутатися, ніж зловленому в су-
- отокому терені. І ж, ж а ті ж, ж а, оточив
і ж, ж Не ж говорять про це, до обдурити НКРБ в дуже
в і м трудно, таке ставленням справу шодить торгані-
- до дезаційній роботі. Сьогодні підпілляник не може
думати над тим, чи легше, чи тяжче буде йому
- на викрутатися з оторми; він повинен нам ятати
- о і здати собі справу з одного з його живим зда-
- тийсь в руки НКРБ неможна, бо 1/поцади для
і нього не буде, 2/ного можуть примусити зра-
дити друзів по революції.

4

- а єн, кмб оцім істє анашо і вбереть би і з об ільшовизаєм вхо-
 мдять і сякою ірода авідматві акціи а судроти НКД
 ім НКБ. Тому оне раз і про водим о в ітерені м засідку,
 або в аду сь м ішту або йову сакцію. Що ж м од і проблять
 агенти? Вони о го ворять, що це о же безпечно одля на-
 -селення, що об ільшовизи будуть пробити до блави,
 - о про водити з вилвои ста з іше кмд і знаємо, що об ла ви
 на нас і без того будуть, а кого имають и вивезти,
 ешто і м іан св і везуть. / Треба і сказати, що о прети вно,
 - об ла ва вниклєка шамнашими на оція ми де і з вичайно не-
 -зспримотована і о рсціху об ільшовикам і не і да сть
 - што і нашо сакцію в іеті о а зумовлена і о в і щ і м і н о л і т і ч -
 - е д н и м і м о т і в а м і в і в а т о м у л е о н а ш о м а н ц і я х м і т м о с і м о
 в у д р у м о в о д і т ь с я і н е д о б р о м х о с і д н о к и х о с і в і х у т о р і в,
 а т і д і л і с т і с з р а й т ь а к ц і ю а б т і і д і л і л ь н а п е р е с т а л о з
 а т а к і а н е б у т ь і р і ч и н а і д і я м о в о д о - т і м с а м и м т е р е с -
 т а л о к о т ь о н у в а т ь б і р о п о л і т и ч н и й і ч и н н і к ж і в з і е л о -
 с е я і б о д о в у р т у з м о д е б і ц о т і в ь к и о с е м і т е б е о з б е р і -
 л а т ь о б а і з а д і в е н ь к а т о ч а с і в р о к і / І а с т о д і н
 ж а к с е / С в а б і а т ь в о а г е н т у р и д а б о в і л і н е і с о н у в а н ь я А г е н -
 т и д у ж е ч а с т о ш и р я т ь п е р е к о н а н ь я н а с е л е н ь я, а
 з о в р е м я м е р е д о і д і в і л ь н и к і в м е р о ж д е, що а і е н т у р а
 у н е н е і с т у є, а т а к і о і д ж а с т о і д у ж е з м і н і м а л ь н о г о і н а т і і
 - с т і д с т а в і с а г е л ь м і з н а м о в л я є т ь а і д і л і л ь н и к і в ж и в а т і -
 . м р у в а т и і н а с е м і, х о д и т и і в а л е н ь, н е о к а з у в а т и с а м р і з н и м
 п е в н и м і н т е п е з н и м а л о ж н ь, з а о х о ч у в а т и о г о в о р и т и
 п р о с о р г а н і з а ц і й н і о т а й н я в с к і д е с ь н е о с к р и в а т и і х
 - а п е р е д і р і з н и м и т ч у ж и м і а н о д ь м и н е д е ж і в д ж а в e / О
 у т о м e / Ш о д а т а к е і п о с т у п о в а н ь я м а є н а ж м е т і? / В о н о х о ч е
 п о с л а б и т и т о й м о н у д н і й / з а с і б і n a ш o ї в o з м o ж н o c т і з
 НКБ, а к и м і с а д ж а с м і д а в о і р а н і o і а л д / Ш о к в а г у
 o k o л o в і р а ц і ї м o ж н а с к а з а т и s e b o t o d n і в і l ь k i o t e,
 а т о o s a б і і т н e б у л o, і n a ц і p y ж n e B M D a б і c і c y н у в a т и
 . m e n і o d n o g o r o k y / НКБ д о б р e д e o n a c o b t o м y ж o ч e
 ц e й p а н e з a c і б і o б o р o т ь б и k o н c e н і p a d і e ж o і d і p в a т и .
 - n e м o ж у т в і p a в и д o м o n a ш o g o п o c т у п o в a н ь я m a є o б у т и
 . л o c t a c t o п c a д e k a л o g y л ь " Ш p o c п p a в y o t e / м o в o р и
 п т і o з a k и м м o ж н a д a і a k и м t p e б a ". / Т o м y c t і д ж o c t o в o р я т ь,

У
Г
а
н
В.
е

приняли в ряди підпільників, допустили до організаційних справ ті, які були арештовані і звільнені, звільнено з'являючись "втікачів" чи "доп'якуулених" з НКГБ. По способі виконання доручення ОУН найчастіше і найкраще можна розшифрувати агентурну роботу і тому на це треба бути особливо чуйним.

6. Зовнішня діяльність агентури.

В сказаному ми розглянули морально-розкладову роботу агентури, яка є може найбільше небезпечною для нас в нашій сьогодишній боротьбі. Але ще є і інші методи НКГБ в боротьбі проти нас.

Агенти повідомлювачі, які звичайно є мешканцями сіл і хуторів, одержують звичано, тоді завдання; слідує те партизани мають криївки, якими дорогами ходять вони від села до села /зв'язкові лінії/, якими дорогами і стежками заходять вони до сіл і хуторів. До кого, до яких хат в селі вони заходять, в кого ніччо брешуть собаки, де скриплять дьвари, де чути скрипіт снігу під ногами або мужеські голоси, де по хатах світиться. До яких дівчат заходять партизани, хто збирає і приготує їм харчі, хто пере їм білля, де вони вечеряють, де стрічаються /де зустрічні пункти/. Буває й таке, що агент-повідомлювач має завдання зранку, по свіжому снігу чи болоті, досліджувати звідки вони виходять; з яких хат та куди вони йдуть.

Літом агент розробляє ліс: він йде в ліс за травами, ягодами чи грибами, часом жене навіть корову, при чому має дивитись чи не видно в лісі озброєних людей, вогню, не чути в корчах голосів, не видно стежок і слідів. Щоб більше

таку роботу маскувати. Агент вилітає в лісі своєю
жінкою або синим пастирем, чи в рідкі малу донечку
і вони пізніше оповідають йому, що бачили в лісі.
Найбільш успішна оборона проти агентів-пові-
домлювачів це не дати їм жодних матеріалів до
роботи, отже і жодні інші факти в апаратах, щоб
жодне чуже око чоловіка не могло нічого з нашо-
го спокійно помітити. Тут він все не втрачує.
От індіанський агент-внутрішник. Коли
агент-внутрішник виступає добре в цінності або
в організації, він викликає серед членів ОУН і УПА
духово слабші одиниці і відтак старається звер-
нути їх на роботу НКГБ, впливаючи до того вся-
ким деморалізуючим засобом. Це найважливіша задача, яку ставить НКГБ
агенту-внутрішникові - а саме: вербувати са-
мому безпосередньо умовцілі або в організації.
Звичайно цього агента не вдається виконати, бо
якщо до яких він підступає з ціллю провози-
цією завжди зголошували зверхникам. Інші зав-
дання агента-внутрішника є стріляти в бойовому
замішанні визначніших командирів і провідників,
а також захоплювати їх і доставляти живими на
НКГБ. Буває і так, що агент умовними знаками
вказує місце постю відділу в лісі і відтак
в часі наскоку більшовиків на відділ, він втікає
в бік або надіває на себе розпізнавчий знак,
щоб в нього не стріляли.

7. Закінчення.

Це було би в основному все про роботу агентури
НКГБ. Як видно з вище сказаного агентура - це
головна зброя ворога, якою він нас хоче остаточно
знищити. Тому-то і ми мусимо на тому відтинку
бути зокрема чутливі і примістити всі свої засоби
до протиставлення агентури. Сьогодні не можна
складати боротьби з агентурою виключно на плечі

70

ЗАСВІДЧУВАЛЬНИЙ НАПИС СПРАВИ № _____

У справі (розділі опису, закінченому описі) підшито і пронумеровано 10 аркушів;

у тому числі літерні номери (десять);

пропущені номери _____;

+ аркушів внутрішнього опису _____

Особливості фізичного стану та формування справи	Номери аркушів
1	2

Спеціаліст
Посада
21 сервіс 2018 року
[підпис]
(підпис)

Т. Тардамала
(ініціали (ініціал імені), прізвище)